

Nr 296.

Av herr **Hansson** i Vännäsby **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 195, angående bidrag till kristidsnämndernas verksamhet.*

Kungl. Maj:t har i proposition nr 195 till innevarande års riksdag dels begärt godkännande av däri angivna grunder för meddelande av statsbidrag till kristidsnämndernas verksamhet dels ock begärt anslag å 600.000 kronor därför.

De av departementschefen föreslagna reglerna för utdelande av bidrag innebära, att endast den del av kristidsnämndernas kostnader, som medför en kommunal utgift överstigande 25 öre per skattekrona, överhuvud skall kunna komma ifråga för statsbidrag. Statsbidraget föreslås alltså till 60 % på den del av kostnaderna, som överstiger en utgift av 25 öre per skattekrona.

Vi hava den bestämda uppfattningen, att de föreslagna reglerna äro otillfredsställande ur kommunernas synpunkt och att de ingalunda medföra en rimlig ersättning för denna verksamhet.

Genom den av departementschefen föreslagna »25-öres-regeln» orsakas, dels att 788 kristidsnämnder med sammanlagda utgifter av 4.461.168 kr. icke erhålla något som helst statsbidrag, dels ock att 669 kristidsnämnder med sammanlagda utgifter av 2.610.174 kr. kunna erhålla det 60-procentiga statsbidraget på 900.000 kr. Det statsbidrag som skall utgå till de sistnämnda 669 kristidsnämnderna beräknas alltså till 60 % på 900.000 kr. eller 540.000 kr.

Det torde vara ställt utom all diskussion, att de lokala kristidsnämnderna till övervägande delen utföra ett arbete, vilket staten ålagt kommunerna i hela samhällets intresse. Under sådana förhållanden förefaller det föga följdriktigt att fastställa sådana bidragsregler, att till kristidsnämndernas sammanlagda utgifter på över 7 miljoner kronor endast utgår statsbidrag å 540,000 kr. motsvarande 7,65 % av dessa totala utgifter.

Vi anse det ofrånkomligt, att ifrågavarande bidragsregler ändras i syfte att giva kommunerna bättre ersättning för de kostnader kristidsnämndernas verksamhet orsakar.

A. Den närmast till hands liggande utvägen, att höja bidragsprocenten från 60 till ett högre procenttal, kan ej anses effektiv och ändamålsenlig. Endast 669 av de 1657 kristidsnämnderna skulle erhålla någon fördel därav. Dessutom skulle frestelsen att ej iakttaga sträng sparsamhet ökas genom den höga bidragsprocenten. Följdes denna linje, skulle statens kostnader uppgå till

540.000 kronor	vid	60 %
630.000	»	» 70 %
720.000	»	» 80 %
810.000	»	» 90 %
900.000	»	» 100 %.

B. Enligt vår uppfattning måste en annan lösning sökas. Denna kunde i så fall vara, att man minskade de icke-bidragsberättigade utgifterna från 25 öre pr skattekrona till 15 eller 20 öre pr skattekrona. Trots det i propositionen redovisade statistiska materialet är det ej möjligt att beräkna, vilken verkan en sådan ändring av bidragsgrunderna skulle medföra för staten och kommunerna. Livsmedelskommissionen torde dock med hjälp av sitt primärmaterial kunna lämna uppgift på konsekvenserna av en sådan ändring, som skulle medföra högre ersättning till ett större antal kommuner än enligt propositionen.

C. Ytterligare en utväg vore att överhuvud meddela statsbidrag till alla berörda kommuner. Då alla kristidsnämnder utföra i huvudsak samma statliga arbetsuppgifter i lika omfattning, finnes det ej någon rationellt grundad anledning att utestänga en del av dem från statsbidrag. Över 85 % av kristidsnämnderna synas ha genomsnittliga utgifter på över 3.000 kronor.

Om man fastställde reglerna för statsbidraget sålunda, att staten ersatte 40 % av kristidsnämndens samtliga kostnader, dock lägst med 600 kronor och högst 4.000 kronor, skulle man enligt vår åsikt erhålla en rättvis avvägning av fördelningen av dessa utgifter mellan stat och kommun.

Den lägsta utgift statsverket därigenom skulle ådraga sig vore 994.200 kronor och den högsta c:a 2,8 miljoner kronor.

Det förefaller oss rimligt, att statens bidrag nu utformas på ett sådant sätt, att kommunerna av sparsamhetsskäl icke inskränka på den del av kristidsnämndernas verksamhet som syftar till förbättrande av landets allmänna försörjningsläge och vars gynnsamma verkningar ofta tillfalla andra kommuner än dem som utföra detta arbete.

Ytterligare anse vi, att starka skäl tala för ett ej alltför lågt tilltaget statsbidrag för kristidsnämndernas verksamhet under budgetåret 1941/42, eftersom kommunerna ej erhållit någon som helst ersättning för de utgifter kristidsnämnderna orsakat dem under tiden före den 1 januari 1941.

På grund av vad vi ovan anfört få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 195 måtte

dels godkänna av oss i det föregående under C. angivna grunder för statsbidrag till kristidsnämndernas verksamhet,

dels ock till Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet för bud-

getåret 1941/1942 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av kronor 2.800.000.

Stockholm den 26 april 1941.

Eric Hansson.

D. Larsson,
Hede.

Arvid Jonsson
i Skedsbygd.

Victor J. Mattsson.

C. Oscar Nolin.

K. J. Andersson,
Alfredshem.

Ernst V. Staxäng.

C. O. Carlsson.

Åke Wiberg.

Jonas Eriksson,
Frägsta.

Albert Larsson.

Andreas Nilsson,
Norrlängträsk.

E. Oskar Åkerström.

Gust. Svedman.

H. E. Nordström.

P. L. Persson
i Undersvik.

Verner Hedlund,
Östersund.

Evald Magnusson,
Näsviken.

J. Gavelin.

Gillis Olsson.
